

Kongresszusra készülnek az ipari szövetkezetek

A mozgalom megújításának jegyében X. kongresszusokra készülnek az ipari szövetkezetek: a júliusban és augusztusban megtartott tájékoztatásokon elhangzott gondolatokat felelevenítve hétfőn az Országos Szövetkezeti Tanács elnöksége vitatta meg azokat a véleményeket, javaslatokat, amelyeket az országos tanács véglegesítése után terjeszt a szövetkezeti mozgalom érdekképviselőinek alulról építkező, önkéntes és demokratikus felépítésére és működtetésére tesz javaslatot.

Az elnökség az előterjesztéseket megvitatta javasolta, hogy az országos tanács — a jóváhagyás után — a küldöttértekezleteken alternatív lehetőségeket is bemutatva bocsássa azokat vitára. (MTI)

Hétfőn megkezdődött Zalaegerszegen a TIT megyei titkárainak évadelőki országos értekezlete. A két-napos tanácskozáson a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat megújításának lehetőségeit, módjait tárgyalják meg. A tagság véleménye szerint a társulatnak valamennyi eddigi tevékenységét — a klasszikus ismeretterjesztéstől kezdve a szakmai tanfolyamokon át a nyelvtanításig — tovább kell folytatni, ugyanakkor viszont egy nyitott, független, mindenféle eszmei áramlatot felölelő értelmiségi szervezetté kell formálódni. Ez természetesen csak hosszabb folyamat eredménye lehet.

Titkárok értekezlete

Hétfőn megkezdődött Zalaegerszegen a TIT megyei titkárainak évadelőki országos értekezlete. A két-napos tanácskozáson a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat megújításának lehetőségeit, módjait tárgyalják meg. A tagság véleménye szerint a társulatnak valamennyi eddigi tevékenységét — a klasszikus ismeretterjesztéstől kezdve a szakmai tanfolyamokon át a nyelvtanításig — tovább kell folytatni, ugyanakkor viszont egy nyitott, független, mindenféle eszmei áramlatot felölelő értelmiségi szervezetté kell formálódni. Ez természetesen csak hosszabb folyamat eredménye lehet.

Látogatás a Tőkés családnál

„Bármí megtörténhet”

Megteszek néhány képzeletbeli lépést hátrafelé, és úgy vizsgálom személyes becsúgyamat, mint valami ostoba szörnyet. Amíg nem írom meg, semmi sem történik: ez már az újságírói alapállás. Mintha el kellene felejteni a szeretetet. Az élményt, ezt a bensőséges és torokszorító találkozást, amiben barátság született egyetlen perc alatt, kiszolgáltatottan egy idegen, engem is felhasználó és kiűrtő erőnek. A nyilvánosság egyszerre véd és lefokozza érzelmeimet. Miközben még mindig konspirációról van szó. Szavakat, neveket, mozdulatokat és helyszíneket kell elfelejteni. A cenzúra ön- és barátságvédelem. Pélek írni. A mondat éppúgy használható, miképpen árthat. Szándék és szándék között nem mi húzzuk a határokat. Ez is annak a botránynak a része, amivel Tőkés László már évek óta harcol...

Augusztus 29-én az aradi esperes küldöttje levelet hozott Tőkés Lászlónak, melyben arról értesítették, hogy szeptember 1-jén küldöttség száll ki hozzá Temesvárra, hogy átvegye tőle a lelkesi hivatalt. Tőkés a levél tartalmát visszautasította, és írásban fellebbezett az általa magántranzitakciónak minősített intézkedés ellen. Szolgálati helyén maradt. Szeptember 1-jén a küldöttség jövelele elmaradt, de helyette újabb levelet érkezett a püspökségtől. Ebben szeptember 15-éig újabb határidőt adtak. Ha ekkor sem hagyja el lelkesi lakását, úgy Papp László nagyváradi püspök törvényességi eljárás indít ellene, aminek kilakoltatás lehet a vége. Tőkés László merő fenyegetésnek minősítette a püspök levelét, mivel a lelkesi lakás ügyében — lévén az az egyházközösség tulajdona — egyedül a presbitérium illetékes. Időközben Nagy Gyula erdélyi és Papp László nagyváradi püspökök körlevelet bocsáttak ki az erdélyi református egyház összes, mintegy 700 hivatalába, amiben ex katedra Tőkés Lászlót bűnösnek nyilvánították. Ezen tényekhez hozzátartozik, hogy amióta Tőkés László Temesváron református lelkész, az addig pangó egyházi élet látványosan fellendült. Működése óta ezren kérték felvételüket a református egyházközösségbe.

Néhány perccel hamarabb érkezek a megbeszéltnél. A lelkesi lakás előszobájában nagy a nyüzsgés, a presbitérium tagjai — méltóság teljes öregek — halk beszélgetés közben apróra szelelt, házi sütésű újkényeret eszegetnek, vörös bort isznak. Az öreg Tőkés meglát — délelőtt a fia már bemutatott neki — és hozzá lép. „Úgy örülök, hogy végre gondolkodnak ránk odaát is. Ha későn is jönnek, még talán nem késtek el...” Edit, a sógornője a konyhába hív. A rádiót felhangosítja, úgy beszélgetünk. „Tudod, Laci édesapja rettentően naiv. Nem érzi a veszélyt. Valamelyik nap egy sötét sarokból figyelték a lakást. Az öreg a férfihez lépett, és megkérdezte, kit keres. Az illető mondott egy ismeretlen nevet, mire apa elmagyarázta, hogy itt olyan nem lakik, itt ezek és ezek laknak.” Elfogadom a kávé, a cukrot elhárítom. A fiatalasszony arcán mosoly suhan át, pedig valóban így szoktam kávézni... Hétfő van, amikor ezeket a sorokat írom. Tőkésék életében ezek a legnyomasztóbb napok. Ilyenkor nincs más, keresztelő, nincs házasságkötés. A hét többi napjain emberek veszik őket körbe. Hétfőn a lakás üres, s ez az üresség félelmetes és fojtogató. Az egyedül levő ember kiszolgáltatottabb, könnyű rátörni.

— A püspökök útja járhatatlan — folytatja a lelkész — Ezen az úton ők nem jutnak messzire, amíg ez a tendencia érvényesül, addig én biztonságban érzem magam velük szemben...

— Vannak Magyarországon olyan nézetek, miszerint azzal, hogy a Panoráma olyan sokszor, és úgy mond látványosan foglalkozik veled, valójában nem tesznek mást, mint megkreatálják a román Cornea asszony magyar megfelelőjét. Tudom, hogy erre a kérdésre nem nekem kell válaszolni, mégis: nem félsz attól, hogy a tömegkommunikáció eltorzítja a személyedet?

— A levelezősdire gondolsz?

— Tartok ettől, és tudom, hogy ennek a szerephordozásnak megvannak a maga buktatói. Épp ezért egyfajta mértékretartásra töreksem. Nem kell felújítani a szerepemet, mert én azt pontosan betöltöm. Ha mégis megpróbálják manipulálni, az általam képviselt ügynek tesznek rosszat.

— Tehát, hogy itt maradjon Temesváron, folytatva a lelkesi munkát, ez csak a hatalomtól függ? A gyülekezetnek ebbe nincs beleszólása?

— Egy barátod azt mondta, hogy egy ilyen országban ezt sokáig nem lehet büntetlenül csinálni.

— Amikor a két püspök körlevelet intéz az összes lelkesi hivatalhoz, megfélemlítésképpen, ez arra mutat, nagyon is tartanak az emberek szolidaritásától, s ez már elég is arra, hogy eltérítse bizonyos módszerektől őket.

— Teljesen logikusnak tartom ezt a véleményt, hiddésszel átgondolva elképzelhetetlen, hogy fellépésemnek ne legyenek komoly következményei. Viszont egy hideg logikától és pusztán veti valós helyzet-től elvonatkoztatott hit és remény nekem azt diktálja, hogy tovább kell csinálnom. Nem matematikai számításokkal tudjuk meghatározni ennek a folyamatnak a végkimenetelét, mert számos tényező, általam sem ismert lehetőség áll fenn, ami jó irányba fordíthatja a dolgokat. De természetesen mindig hiddésszel számítok arra, hogy bármí megtörténhet...

— Honnan merítesz erőt, hogy folytatd, amit elkezdted?

— Hogyan került édesapa és fia egyazon szertartásba? — Ennek elég szomorú háttere van, mert amikor engem április 2-án először igyekeztek eltávolítani Temesvárról, itt volt édesapám is, aki Kolozsvárról lakik. Csupán keresztelői beszédet tartott, de hazafelé menet már a vonaton megmotozták, utána pedig behívták a gazdasági rendőrségre. Aztán eltöltötték a

— Föltétlenül egy olyan helyzeteken túlmutató, transzcendáló hitből, amely nem pusztá logikai számításokra alapozza a tennivalók kérdéseit, hanem Istenre bízva életünk kimenetelét. Ez nem szembevetés, hanem egy valóságos érzés- és tudattartalom...

Vezérképvislet Budapesten

A svájci Alferia Touristik Ag., amelynek társtulajdonosa az ötvenes évek híres labdarúgója, Puskás Ferenc, vezérképvisletet nyitott Budapesten, a Siotour Klauzál téri irodájában. A svájci cég tervei között szerepel, hogy kedvező áru nyugati szálláshelyeket kutasson fel magyar egyéni kiutazók számára — jelentették be a cég képviselői hétfői sajtótájékoztatójukon Budapesten. Ismertették úgynevezett bonusbreaks-akciójukat, amelynek lényege, hogy az

NSZK, Olaszország, Ausztria, Norvégia területén két-, háromcsillagos szállodákban szálláshelyeket nyújtanak magyar turistáknak 99 nyugatnémet márkáért. Ennek feltétele: a hotelekben felpanziós ellátást kell igénybe venni. Eddig ezren jelentkeztek az akcióra. A svájci utazási iroda bevásárló utakat indít az ausztriai Nickelsdorfból — 199 forintért.

A cég vegyes vállalat létrehozását is tervezi Magyarországon. (MTI)

Elteszem a magnót, és megköszönöm a beszélgetést. A család már megebedett. Hiába invitálnak, sietni kell, a többiek az autóban várnak már bizonyára idegesek. Tőkés László az ajtóig kíséri. „En csak eddig mehetek” — nyújtja a kezét. Az ajtó bezárul. Zár csattan egyszer, még egyszer, s mire a lépcsőn lehaladva, a kapuhoz érek, harmadjára is. Kimért, nyugodtnak látszó léptekkel fordulok az utcára...

Darvasi László

22 ezer lakás felújítás előtt

Meddig él egy panelház?

A panelból készült lakótelepek felújításának technikai és anyagi kérdéseiről cseréltek véleményeket az ülés első napirendi pontjaként. Czékus Elemér, a Délép főtechnológusa elmondta, hogy különleges és nehéz feladatról van szó, hiszen a hazai gyakorlatból nem tudnak tapasztalatot meríteni. Véleménye szerint a Délép megfelelő technikai felkészültséggel rendelkezik a várható munkák elvégzésére. Ezek közül elsőként a tetők felújítását említette, ahol két megoldás kínálkozik: a meglévő szigetelések rekonstrukciója, vagy az utólagos magastetőépítés, amely esetleg tetőterebépitést is lehetővé tenné. A panelházak javítása szintén fontos, hiszen ezen a ponton károsodhatnak az illesztések és szigetelések, itt két-három évtizedenkénti felújítás szükséges.

Panel. Ha találkozunk ezzel a szóval, szinte automatikusan kapcsolunk hozzá jelzőket, amelyek nem feltétlenül pozitívak: jellegtelen, sivár, egyhangú, szürke, és még sorolhatnánk. Elválaszthatatlan a „lakáshoz jutás” fogalmától. Lakói közül sokan szídják — mások szemében pedig vágyalom. Szegeden körülbelül 22 ezer panellakás van, és a Fogyasztók Szeged Városi Tanácsa tegnapi ülésén elhangzottak nagyon közölről érintik azt a sok tízezer embert, akik ezekben a lakásokban élnek.

tosítását, hiszen, ahol megszorul a nedves levegő, szellőzés hiányában gombásodnak a falak. Gondolnak a belső gépészeti rendszerek, a beépített bútorok, szőnyegpadlók, tapéták felújítására, cseréjére is.

A Délép 1987 óta tagja az Építési Minőségellenőrző Intézet keretén belül működő Lakás Minőségfejlesztő Társaságnak, amely kutatási és fejlesztési munkáikat irányítja.

A legelőször sorra kerülő épületek Tarján városrészen állnak, hiszen itt épültek elsőként panelből lakóházak. Több mint 6500 lakás várja a felújítást. A megyei és a városi tanács, a Délép, az IKV és a Köz-

lekedési, Hírközlési és Építési Minisztérium tervpályázatot írt ki a Budapesti körút, a József Attila sugárút és a Retek utca által határolt rész házáinak értékknövelő felújítására, és a terület komplex továbbfejlesztésére. A pályázat eredményét 1989. december 15-ig hirdetik ki.

Nagypál Miklós, a városi tanács építési és közlekedési osztályvezetője kifejtette, hogy végrehajtási módként a győri példát tudnánk elképzelni, ami azt jelenti, hogy tmk-rendszerű, részleges karbantartás-felújítás folya. Ez nem jár a lakók kiköltöztetésével, erre csak a vizesblokkok cseréjénél lenne szükség.

Tóth Dezső, az IKV főmérnöke szerint a panelházak felújítása elsősorban gazdaságpolitikai probléma, hiszen, ha mondjuk néhány évtized múlva olyan lesz a gazdasági helyzet az országban, hogy a lakók megengedhetik maguknak a panelházak tömeges elhagyását (amint az például Franciaországban történik), akkor nincs is szükség a felújításra. De ha a jövő úgy hozza, akkor 1995-től számítva nagyon sok pénz kell erre költeni. Az első felújítás (vizescsere nélkül) körülbelül 300 ezer forintba kerülne lakásonként — ma! (A vizes berendezésekkel együtt ugyanez 450-500 ezer.)

Az ehhez szükséges pénzügyi alap azonban hiányzik, a felújítási alapok nem elegendőek ilyen nagyszámú munkához. Ez olyan országos probléma, amely egyformán érinti a tanácsit, az OTP, a szövetkezeti és a saját tulajdonú lakásokat.

Csonka Miklós, a tanács termelési és kereskedelmi osztályvezetője az alapkérdések tisztázását tartja elsődlegesnek: a kormányzat és a lakosság akarja-e, tudja-e finanszírozni ezt a munkát? Fontosnak tartotta, hogy csak a kísérleti felújítások — költségeit a tanács vállalja — tapasztalatai birtokában döntsenek a továbbiakról.

A jelenlevők egyetértettek abban, hogy a megoldáshoz elengedhetetlenül fontos megfelelő kormányzati program kidolgozása.

Ny. P.

„Tartózkodásra nem alkalmas...”

A penész, mint olyan, utálatos egy képződménye a természetnek. Kidobjuk a megzöldült kenyeret, kiöntjük a megfoltosodott befőttet. A ruhaneműtől is megválnunk — de mi legyen a penészedni kezdő lakással? Leverné a fertőzött vakolatot, újraszigetelni a falakat, cserélni a felpúposodott padlót — efféle tippeket csak adni könnyű, megvalósítani már nem annyira.

újrifestéssel sem lehet kiűzni.

Nem tudni, hány ilyen lakás van Szegeden — talán ha a tarjáni paneles épületek felújítása esedékes lesz, készülő majd felmérés penészügyben is. A Retek utca 7/A egyik hetedik emeleti lakása minden bizonnyal rajta lesz a listán — az ott élő család ugyanis már egy éve járja kálváriáját. Új tapéta — az is penészedik. Újabb esőzés — újfent előtti a pára a négytagú család másfél szobáját. Aztán valami szigetelőfestéssel próbálkoznak — az édesanya pedig a gyermekorvosnál tett két látogatása között hatósági orvosi bizonyítványt kér a köjáltól. Leró száz forint illetékbélyeget a beadványán, s rövidesen kezében a papír: „a lakás jelenlegi állapotában egészségtelen. Huzamosabb emberi tartózkodásra közegészségügyi szempontból nem alkalmas.”

Beletörődjenek? Vagy próbálják meg elcserélni a lakást? Az előbbi „megoldás” az egészségüket veszélyezteti, az utóbbi az utánuk beköltözőkét. Az édesanya tehetetlen. Úgy tűnik, mások is...

P. K.